

GB'S REORGANISERING

Vi havde lejlighed til med telefax af 2. maj 1991 kort at informere om landsstyremedlem Kuupik Kleist's besøg i Danmarksafdelingen den 30. april 1991, hvor det blev fastslået, at der til Landstingets efterårssamling skal foreligge en revideret handlingsplan.

Vi har siden haft lejlighed til med Teknisk Direktorat (TD) nærmere at drøfte indholdet af det materiale, som skal produceres i løbet af sommeren.

Drøftelserne med TD kan resumeres på følgende måde:

Reorganiseringen af Sanaartortitsiviit/Grønlands Byggevæsen (GB) skal nu gennemføres i overensstemmelse med de beslutninger, som blev taget af Landstinget på forårssamlingen i 1989.

Der skal derfor udarbejdes en operationel plan for gennemførelse af reorganiseringens forskellige hovedelementer. Planen skal foreligge senest primo oktober 1991 til forelæggelse på Landstingets efterårssamling.

Reorganiseringen indeholder som sagt en række hovedelementer, for hvilke der nu skal udarbejdes selvstændige delplaner. Delplanerne skal sammenstilles i en overordnet reorganiseringsplan, der skal sikre, at reorganiseringen i så høj grad som muligt planlægges som en helhed og ikke efter skive-metoden.

Hovedelementerne er følgende:

1. Værdifastsættelse samt plan for afhændelse af GB's driftsvirksomheder (BGV).

Der skal inden primo oktober 1991 være foretaget en beskrivelse, gennemgang og overordnet vurdering af samtlige driftsvirksomheders aktiver. TD skal have indledt sonderinger om overdragelse til andre Hjemmestyreinstitutioner.

På nuværende tidspunkt har vi sammen med Preben Madsen, BGV, konsulent K. Gaahrn Thomsen og byggetjenesten gennemgået driftsvirksomhederne i Paamiut. Den næste by, som står for tur, er Qaqortoq, som besøges i uge 23.

Efter planen vil den tredje by være Upernavik, og sådan vil det gå slag i slag, indtil vi er gennem alle 14 byer.

AK

2. Etablering af en Byggestyrelse

Det skal indstilles til Landstinget, at der etableres en Byggestyrelse, der såvel organisatorisk, opgave- og personalemæssigt som bevillingsmæssig kan optræde som en selvstændig organisatorisk enhed.

På nuværende tidspunkt kan vi forestille os, at Byggestyrelse får 3 hovedopgaveområder:

- Almindelige byggestyrelsesfunktioner
- "Grønlands Byggeforsknings Institut"-funktioner
- Bygherrerådgivning.

3. Funktionsanalyse af GB i dag

Der skal ud fra tidsregistreringen foretages en analyse af, hvordan GB's personalemæssige ressourcer idag anvendes på de forskellige opgaver i GB's Danmarksafdeling samt hovedkontoret i Nuuk, men ikke byggetjenesterne i Grønland.

4. Organisering af byggeadministrationsfunktionerne

På KANUKOKA's delegeretmøde i maj blev der givet tilslutning til, at der arbejdes videre med tanker om en landsdækkende teknisk organisation - ejet af Hjemmestyret og kommunerne - som skal tage sig af byggeledelse, udbud og tilsyn af Hjemmestyrets og kommunernes bygge- og anlægsopgaver.

Der skal derfor i samarbejde med KANUKOKA udarbejdes en samlet beskrivelse af problemkomplekset med belysning af muligheder, problemer og mulige konsekvenser.

5. Udarbejdelse af forslag på specialområder

Udover ovennævnte hovedområder løser GB i dag opgaver på en række specialområder, der hver kræver en særskilt vurdering, hvad angår udarbejdelse af forslag til den fremtidige varetagelse af disse opgaver.

Det drejer sig om områderne:

- 5.1 Offentlig overordnet byggemodning
- 5.2 Havne, anlæg og drift og vedligehold
- 5.3 Drift af kloakker
- 5.4 Brandmandsuddannelse og tilsyn af brandvæsner
- 5.5 Udlægsregnskab
- 5.6 BSU.

Alle de ovennævnte punkter indeholder en række elementer, som virkelig kan bringe os videre i reorganiseringen med de mange fordele, som de rummer for fremtiden.

Men de er dog heller ikke fri for at indeholde trusler for den gamle organisation.

I lyset af at de fleste trusler ligger overfor Danmarksafdelingen, er det besluttet, at holde et medarbejderseminar på Højstrupgaard i Helsingør i dagene 19. og 20. juni 1991, hvor vi vil samle Danmarksafdelingens sektionsledere og samarbejdsudvalg til en drøftelse af problemerne.

OM INDADGÅENDE VINDUER I GRØNLAND

Før 1960 var det traditionelle, 2-rammede vindue med udadgående, sidehængte rammer og indadgående forsatsrammer næsten enerådende i det grønlandske boligbyggeri.

På dette tidspunkt blev de første altangangshuse med lejligheder opført, og de gav anledning til en nyvurdering af vinduesvalget og forskellige forsøg med nye typer. Problemet var naturligt nok, at man ikke kunne have almindelige vinduer til at åbne ud i "trafikken" på altangangen.

Man prøvede forskellige løsninger f.eks. faste vinduer med små tophængte rammer placeret sikkert, over hovedhøjde. Bundhængslede vinduer blev også anvendt.

Forsøgene endte ca. 1964, da man i forbindelse med udviklingen af GTO's altangangshustype valgte et sidehængt, indadgående enkeltrammert vindue som vinduet, der bedst og billigst opfyldte funktionskravene.

Argumenterne var foruden altangangstrafikken, at man kunne nøjes med eet oplukkeligt vindue i hvert rum og således minimere både fugetabet og byggeudgiften og alligevel kunne få vinduerne pudset indefra, så man kunne slippe for stiger eller for at række sig livsfarligt langt ud for at nå. Endvidere tog man til indtægt, at man i Norge og Sverige havde en lang tradition for indadgående vinduer, ikke mindst i "værharde strøk" hvor en udadgående vinduesramme ligesom i Grønland kan blive revet ud af hænderne på een, hvis den åbnes i blæst.

På minussiden måtte noteres, at de indadgående vinduer skaber problemer for pottedplanter på vinduespladen. Endvidere at vindtrykket på facaden, som trykker et udadgående vindue fastere til, tenderer mod at åbne et indadgående.

Dette sidste betyder, at det er nødvendigt at sørge for at vinduesrammen i lukket stilling altid trykkes fast imod tætningslisterne hele vejen rundt.

Dette sikres ved, at bruge lukkebeslag og hængsler, der altid kan præstere det nødvendige tryk, fordi de er justerbare. Justeringen skal kompensere for slid på beslag og tætningslister og for svind på karme og rammer. (Bilag 1 beskriver og antyder mulighederne)

./.

GTO's altangangshuse blev fra midten af 1960'erne opført overalt i Grønland, hvor der skulle være tæt boligbyggeri. Hertil blev der udviklet et byggesystem, der havde det gennemrationaliserede, industrialiserede boligbyggeri i Danmark som forbillede, både hvad angår bestræbelserne for at præfabrikere så mange dele som muligt, og hvad angår den stramme disciplin overfor tendenser til vækst i varianternes antal.

Resultatet af denne indflydelse var, at det indadgående vindue fra altangangshusenes facadeelementer blev vinduestypen for alle etagehuse, med eller uden altangang, men også for en stor del af det øvrige byggeri. Det blev ganske enkelt Grønlandsvinduet.

I tidens løb er der ændret på detaljer som beslag og tætningslister, og der er naturligvis indført termoruder; men principperne er uændrede. Der er undervejs faldet mange kommentarer - også kritiske - men det almindelige indtryk er, at Grønlandsvinduet idag er anerkendt som et solidt og tæt vindue.

Justeringsmuligheden er på samme tid dets fordel og svaghed. Takket være den er det faktisk muligt at få ethvert Grønlandsvindue tæt; men det forudsætter naturligvis, at man med mellemrum må gøre opmærksom på muligheden og fremgangsmåden, og det har GB i en periode ikke været så flinke til.

En god del af kritikken har årsag i dette forhold.

Efter at GB er blevet mere orienteret mod opgaver vedrørende bygningers drift sender vi oftere justeringsvejledningen ud, bl.a. gennem byggetjenesterne til driftspersonale og håndværkere, der har med vedligeholdelsen at gøre.

Det er næsten en naturlov, at en komponenttype, der som Grønlandsvinduet er fremstillet og anvendt i en årrække, på et eller andet tidspunkt ønskes udskiftet og erstattet med noget nyt, der lanceres af en ny generation af teknikere og producenter som værende både bedre og billigere.

Det er det måske også - når det engang er gennemprøvet, tilrettet og kureret for børnesygdomme m.m. Regn med, at det varer nogle år!

REJSE-TILLÆGSFORSIKRING

I forrige nummer af GB-information omtalte vi, at der i den nærmeste fremtid ville blive tegnet en tillægsforsikring til Hjemmestyrets rejseforsikring, hvor præmien betales af GB.

Det er nu ganske vist, at ikrafttrædelsesdatoen er 1. juni 1991.

PERSONALEUDSKIFTNINGER I BGT, BGP, BGS/N og DKA
opgjort pr. 15.5.1991.

BY	FRATRÆDER NAVN	DATO	TILTRÆDER NAVN	DATO
NAN			BGL.ass. Kurt Habenicht	5/6-91
QAQ	Bgl.ass. Kent Ib Møller		Bgl.ass. Jens Lillelund	1/7-91
NAR			<u>Sommerkonduktør</u> Bo Kirstein	11/6-91
PAA	Driftsass. Kurt Habenicht	5/6-91		
NUUK/ BGT	Driftsing. Bent Andersen	30/6-91	Driftsing. Steen Duhn Møller	24/5-91
	Distriktsing. Esben Beck	30/4-91	Distriktsing. Axel E. Hansen	1/7-91
	Bgl.ass. Steen Duhn Møller	23/5-91	Bgl.ass. Kurt Sørensen	1/7-91
	Bgl.ass. Bo Normann Follin	30/6-91		
	Bgl.ass. Ole Weber Kazar	30/6-91		
	Bgl.ass. Frans Dupont Andersen	31/7-91		
SIS	Distriktsing. Axel E. Hansen	30/6-91	Distriktsing. Inge Folkedal	1/7-91
	Anlægsing. Inge Folkedal	30/6-91	<u>Sommerkonduktør</u> Nils Kirstein	28/5-91
	Bgl.ass. Jens Jensen	4/7-91		
QEQ	Bgl.ass. Jens Lillelund	30/6-91	<u>Sommerkonduktør</u> Anders Nørby	12/6-91
MAN	Bgl. Kim Grimstrup	31/7-91		

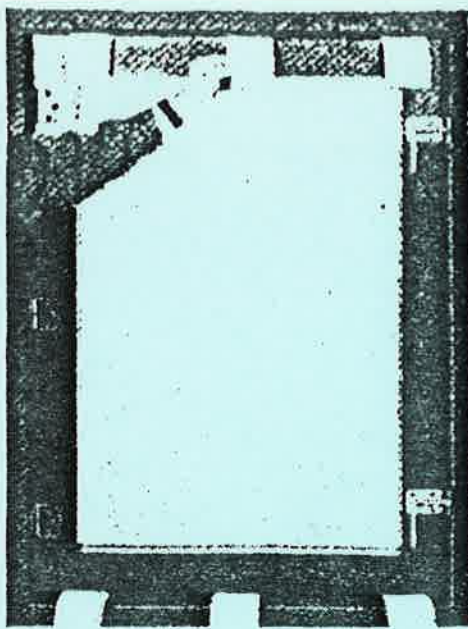

Illustration til punkt A. 1.

Justering af Grønlandsvinduer med påskruede blad-hængsler og med tilspændingsbeslag med støbt håndgreb (Grønlandsvinduer fra 1967)

A.

Hovedrammens anslag mod de vandrette, flade, riflede neoprene-tætningslister justeres på følgende måde:

1. Anslaget styrke prøves med indstukne papirstrimler. Hvis disse kan trækkes ud, er anslaget for blødt, og
2. skruerne løsnes i rammens hængselsparter,
3. således at en speciel 1 mm parkeriseret justeringsplade kan skydes ind under hvert hængsel (pladerne har flige og kan indskydes uden at hængslerne er skruet helt af).
4. Hængslerne skrues atter fast,
5. og anslaget styrke kontrolleres med papirstrimler.
6. Om fornødent løsnes skruerne atter, således at der kan indskydes yderligere en justeringsplade, eventuelt kun under det ene hængsel. (Det kan i så fald i enkelte tilfælde være nødvendigt at udskifte skruerne med længere skruer af samme tykkelse).

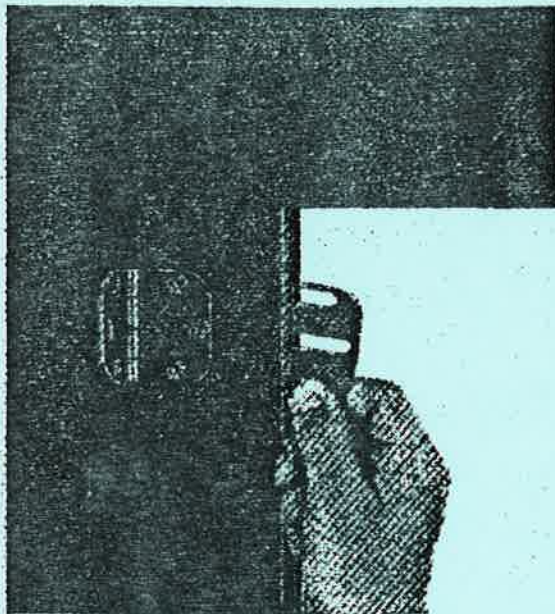

Illustration til punkt A. 2. og 3.

B.

Hovedrammens anslag mod den lodrette, flade, riflede neoprene-tætningsliste i hængselsiden justeres således:

1. Fugen mellem ramme og karm skal i hængselsiden *altid* være $6 \text{ mm} \pm 1 \text{ mm}$.
2. Når skruerne i karmens hængselsparter er løsnet,
3. kan fugen gøres smallere ved at fjerne de indlagte justeringsplader, eller
4. fugen kan gøres bredere ved at indskyde en ekstra, eventuelt to ekstra justeringsplader.
5. Når fugens bredde er reguleret, bør man kontrollere, at hovedrammens anslag mod de indvendige, flade tætningslister foroven og forneden i karmen stadig har en passende styrke.

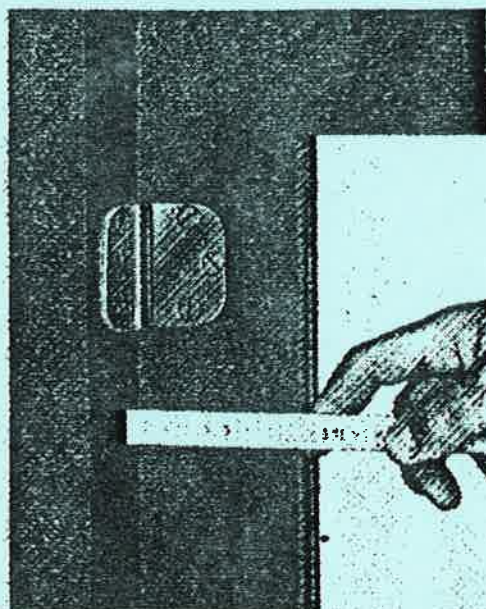

Illustration til punkt B. 1.

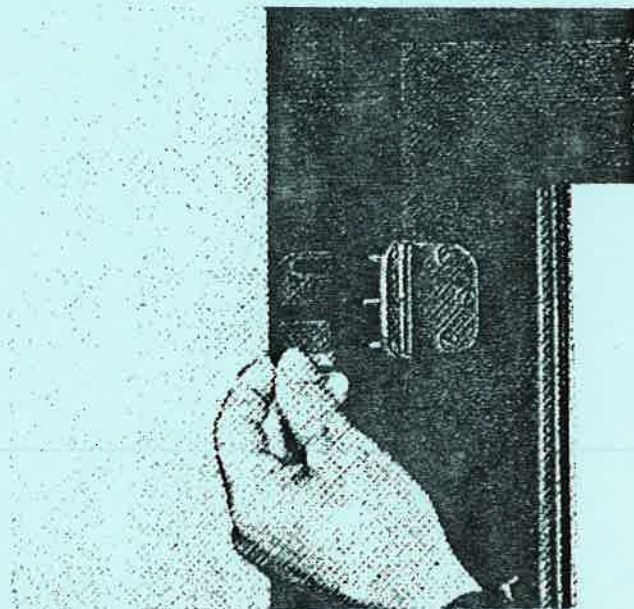

Illustration til punkt B. 2.-3. og 4.